

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією
Протокол від 27.03.2017р. № 5
Голова Приймальної комісії
В.О. Огнев'юк

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ З МУЗИКИ

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»
Освітній рівень: другий (магістерський)
На базі ОКР: «Бакалавр»

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

РОЗГЛЯНУТО і ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри інструментально-
виконавської майстерності

Протокол від 17.01.2017р. № 6

Зав. кафедри _____ О.С.Плохотнюк

Київ – 2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахове випробування з музики для вступників на спеціальність 025 «Музичне мистецтво» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» проводиться у формі прослуховування, яке складається із:

- гри на музичному інструменті за вибором абітурієнта (фортепіано, баян, акордеон, скрипка, бандура, гітара, духові інструменти);
- постановки голосу;
- хорового диригування;
- перевірки рівня знань з музично-теоретичних дисциплін;
- перевірки рівня знань з методики музичного виховання.

До фахового випробування допускаються абітурієнти, які мають здоровий голосовий і диригентський апарат.

На прослуховуванні абітурієнт має продемонструвати:

1) рівень володіння музичним інструментом (сформованість інструментально-виконавських умінь) у процесі художнього виконання двох різножанрових інструментальних творів;

2) рівень володіння співацьким голосом (сформованість навичок сольного співу) у процесі художнього виконання двох вокальних творів на вибір абітурієнта – романсу або естрадної пісні (у супроводі концертмейстера чи фонограми «мінус 1») та народної пісні а-cappella або дитячої пісні під власний супровід;

3) рівень володіння навичками диригування у процесі роботи над фрагментом хорового твору (чіткість диригентського жесту, репетиційна техніка, визначення виконавських труднощів, методів і прийомів роботи над твором);

4) рівень музично-теоретичних знань (із сольфеджіо, гармонії, поліфонії, аналізу музичних творів, історії музики) у процесі аналізу музичного твору (інструментального, вокального, хорового);

5) рівень знань з методики музичного виховання (зміст, структура і принципи розподілу навчального матеріалу в сучасних програмах з музичного мистецтва для СЗНЗ, форми й види навчальної та позанавчальної музичної діяльності школярів, принципи й методи музичного навчання і виховання школярів різних вікових груп).

За виконання кожного розділу вступних випробувань із фаху виставляється максимум 20 балів, на підставі чого виводиться загальний бал за фахове випробування з музики (максимум – 100 балів).

Шкалу та критерії оцінювання вступників на другий (магістерський) освітній рівень наведено в табл. 1. Оцінка за фахове випробування з музики вважається незадовільною, якщо абітурієнт одержав менше 60 балів.

Таблиця 1

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	абітурієнт продемонстрував відмінне володіння музичним інструментом, співацьким голосом та диригентською технікою, виявив високий рівень музично-теоретичних знань та методичної компетентності.
B	82 – 89 балів	абітурієнт продемонстрував добрі знання з музично-теоретичних дисциплін та методики музичного виховання, успішно виконав твори програми вступного іспиту з дотриманням авторського тексту та інтерпретаційного плану з незначними технічними огріхами.
C	75 – 81 балів	в загальному вірне відтворення нотного тексту творів програми вступного випробування з певними текстовими помилками. Абітурієнт виявив належний рівень музично-теоретичних знань та методичної компетентності.
D	69 – 74 балів	абітурієнт виявив задовільне володіння музичним інструментом, співацьким голосом, диригентською технікою й теоретико-методичними знаннями, але у процесі вступного випробування допустив кілька суттєвих помилок.
E	60 – 68 балів	рівень володіння абітурієнтом музичним інструментом, співацьким голосом, диригентською технікою й теоретико-методичними знаннями задовольняє мінімальні вимоги програми вступного випробування.
FX	1 – 59 балів	абітурієнт продемонстрував низький рівень інструментально-виконавської, вокальної, диригентської, музично-теоретичної та методичної підготовки, нездатність до творчої інтерпретації музичних творів і теоретико-методичних узагальнень.

ПРОГРАМА
фахового випробування для вступників на спеціальність
«МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

На вступному іспиті абітурієнт має виконати програму з двох творів на одному з інструментів (фортепіано, баян, акордеон, скрипка, бандура, гітара, духові інструменти):

- поліфонічний твір або твір сонатної форми;
- п'єса українського/зарубіжного композитора або твір із слухання музики з програми загальноосвітньої школи (за вибором абітурієнта).

ПОСТАНОВКА ГОЛОСУ

Виконання двох вокальних творів на вибір абітурієнта (із супроводом та без нього) – романсу, естрадної пісні, народної пісні а-cappella або твору шкільного пісенного репертуару під власний супровід.

ДИРИГУВАННЯ

Дотримання диригентської схеми, виразність диригентського жесту, володіння робочим жестом при розучуванні вокально-хорового твору, визначення виконавських труднощів, методів і прийомів роботи над твором.

МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНІ ДИСЦИПЛІНИ

Знання основних положень теорії музики, сольфеджіо, гармонії, поліфонії, аналізу музичних форм та історії музики, необхідних для музично-теоретичного і художньо-педагогічного аналізу музичних творів (інструментальних, вокальних, хорових, шкільного пісенного репертуару).

МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Питання для співбесіди з методики музичного виховання:

1. Методика музичного виховання школярів як предмет, його значення та завдання. Взаємозв'язок з іншими науками та музично-педагогічною практикою.
2. Шкільний предмет «Музичне мистецтво», мета і завдання музичного навчання й виховання учнів середніх загальноосвітніх навчальних закладів.
3. Види музичної діяльності на уроці музичного мистецтва.
4. Форми організації музичної діяльності школярів.
5. Урок музичного мистецтва як основна форма музичного виховання школярів, його зміст і завдання. Типи уроків музичного мистецтва.

6. Сучасні вимоги до вчителя музичного мистецтва загальноосвітньої школи, його психолого-педагогічної та музично-методичної підготовки.
7. Планування та облік музичної роботи в загальноосвітній школі.
8. Методика проведення розділу «Слухання музики» на уроках музичного мистецтва в різних класах.
9. Хоровий спів як засіб розвитку музичних здібностей та психофізичних якостей школярів, його виховне значення.
10. Дитячий голос та вікові особливості його розвитку. Характеристика етапів розвитку дитячого голосу. Мутація, її сутність. Охорона голосу школярів.
11. Характеристика вокально-хорових навичок. Особливості їх розвитку у дітей шкільного віку.
12. Методика добору вокально-хорових вправ для розвитку співацького голосу та музичного слуху учнів.
13. Релятивна система. Болгарські «стовпці». Їхній зміст та мета використання на уроках музичного мистецтва.
14. Музично-ритмічні ігри, їх характеристика.
15. Методика музичного виховання у 1 класі.
16. Методика музичного виховання у 2 класі.
17. Методика музичного виховання у 3 класі.
18. Методика музичного виховання у 4 класі.
19. Методика музичного виховання у 5 класі.
20. Методика музичного виховання у 6 класі.
21. Методика музичного виховання у 7 класі.
22. Гра на дитячих музичних інструментах як вид колективного музикування школярів. Мета, завдання та особливості гри на ДМІ.
23. Творчість школярів на уроці музичного мистецтва як важлива умова розвитку творчих здібностей. Види творчих завдань на уроках музичного мистецтва.
24. Мета, завдання, форми позакласної та позашкільної роботи з музики.
25. Кабінет музики в загальноосвітній школі та його технічне устаткування.

ОРІЄНТОВНА ПРОГРАМА З ОСНОВНОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ

Фортепіано

1. Бах Й.-С. Прелюдія та фуга до мінор (I т. ДТК).
2. Гайдн Й. Соната мі бемоль мажор.
3. Рахманінов С. Прелюдія ре мажор.
4. Степаненко М. Образи.

Баян

5. Бах Й.-С. Прелюдія та фуга ре мінор (I т. ДТК).
6. Зубицький В. Карпатська сюїта.
7. Калінніков В. Ноктюрн.
8. Подгорний В. Фантазія на тему рос. н. п. «Полосинька».

Бандура

1. Бах Й.-С. Прелюдія та фуга до мажор.
2. Дремлюга М. Соната № 2.
3. Баштан С. Варіації на тему укр. н. п. «Йшли корови із діброви».
4. Гриньків Р. Експромт.

Скрипка

1. Бах Й.-С. Партити для скрипки соло (на вибір).
2. Мендельсон Ф. Концерт.
3. Давид Ф. Капріччіо.
4. Скорик М. Іспанський танець.

Гітара

1. Бах Й.-С. Лютневі сюїти (на вибір).
2. Шевченко А. Карпатська рапсодія.
3. Альбеніс І. Астурія.
4. Вілла Лобос А. Бразильський танок.

ОРІЄНТОВНИЙ СПИСОК ВОКАЛЬНИХ ТВОРІВ

1. Й.-С.Бах. Уходит день. За рекою старый дом. Ария из оратории «Страсти по Матфею» («О, сжался...»).
2. В.А.Моцарт. Дві арії Фігаро (з опери «Весілля Фігаро»). Серенада дон Жуана, арія Лепорелло (з опери «Дон Жуан»). Каватина Фігаро з опери «Весілля Фігаро» («Если захочет барин попрыгать»).
3. С.Гулак-Артемовський. Пісня Карася, каватина Султана, арія Султана (з опери «Запорожець за Дунаєм»). Стоїть явір над водою.
4. А.Даргомижський. Не скажу никому. 16 лет. Пісня Ольги «Как у нас на улице», арія Наташі «Ах, прошло то время» (з опери «Русалка»).
5. Ш.Гуно. Баллада о фульском короле (з опери «Фауст»).
6. Г.Доніцетті. Аріозо Неморіно (з опери «Любовний напій»).
7. Ж.Бізе. Хабанера (з опери «Кармен»).
8. М.Лисенко. Пісня Миколи «Та немає в світі гірш нікому; Гомін, гомін; Вітер віє горою»; Пісня Виборного «Дід рудий; Ой під вишнею» (з опери «Наталка-Полтавка»), Пісня Тараса «Гей літа орел», арія Остапа (з опери «Тарас Бульба»). Безмежне поле.
9. П.Чайковський. Колискова («В бурю»). Мій садочок. Аріозо Ленського, куплети Тріке (з опери «Євгеній Онегін»). Пісня Вакули (з опери «Черевички»). Пісня Менестреля (з опери «Орлеанська діва»).
10. Е.Гріг. Стара пісня. Дитяча пісня. Захід сонця. Лісна пісня.
11. Ф.Ліст. Как утро, ты прекрасно. Лорелея. Пісня Міньони.
12. М.Мусоргський. Пісня Шинкарки (з опери «Борис Годунов»), Арія Шакловитого (з опери «Хованщина»). Забутий Гопак.

13. К. Стеценко. Вечірня пісня. О не дивуйсь. Хотіла б я піснею стати. Плавай, плавай, лебедонько. Колискова Килини (з муз. драми «Про що тирса шелестіла»). Колядки й щедрівки.
14. В. Косенко. Я пережив свої желання. Вони стояли мовчки.
15. Я. Степовий. Три шляхи. Серенада «Тихо в блискучім промінні». Місяць яснасенький. Дихають тихо акації. Обробки укр. н. п.: Ой ти місяцю. Стороною дощик іде. Ой горе тій чайці. Вітер, вітер коло хати.
16. С. Прокоф'єв. Пісня «Мертве поле» (з кантати «Олександр Невський»), Пісня про бобра (з кінофільму «Іван Грозний»).
17. А. Кос-Анатольський. Чотири воли пасу я. Гей, тополі мої. Я лиш про тебе мрію. Ой ти, дівчино, з горіха зерня. Попливли вечірні думки. Ой візьму відерце.
18. Г. Майборода. Не дивися на місяць весною. Обр. укр. нар. п. «Ой заграйте, музики». Дивною і вічно молодою. Гаї шумлять. Кувала зозуля. Не минай з погордою. Про матір (з опери «Арсенал»).
19. І. Шамо. Пісня про щастя. Як надійшла любов.
20. Ю. Рожавська. Летять, ніби чайки. Лелека. Чарівна сопілочка.

ОРІЄНТОВНА ПРОГРАМА З ДИРИГУВАННЯ

1. Д. Бортнянський. «Єдинородний сине».
2. О. Бородін. «Улетай на крильях ветра».
3. А. Вівальді. «Глорія».
4. О. Гречанінов «Ноктюрн».
5. М. Леонтович. «Над річкою бережком», «Добрий вечір, дівчино», «Ой, на горі жито», «Тиха вода», «А вже весна».
6. Г. Майборода. «Пасакалія».
7. М. Парцхаладзе. «Море спить».
8. К. Стеценко. «Вечірня пісня».
9. П. Чайковський. «Благословляю вас, леса».
10. Б. Фільц. «Богородице, Діво, радуйся».
11. І. Шамо. «Земле, співай і радій».
12. Р. Шуман. «Привіт весні».

Орієнтовний перелік хорових творів для усної анотації

1. О. Аренський. «Анчар».
2. П. Чайковський «Масляна».
3. Г. Свиридов «Молотьба».
4. Ф. Шуберт «Приют».
5. Б. Лятошинський «Тече вода в синє море».
6. Д. Бортнянський. Хоровий концерт № 32.

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІН МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНОГО ЦИКЛУ

1. Принципи тональності гармонії: повна функціональна система мажору та мінору, види акордів, їхні обернення, розташування у чотириголосній хоровій фактурі. Гармонічне і мелодичне з'єднання акордів секундового, терцового, кварто-квінтового співвідношення на конкретних прикладах.

2. Гармонія романтиків. Альтерація акордів групи S і D.
3. Акорди групи подвійної домінанти та їхні функціонально-виразні можливості. Альтерація в акордах DD.
4. Неакордові звуки: визначення, види, приклади.
5. Спорідненість тональностей та типи модуляцій. Техніка модуляції у тональності і ступеня спорідненості.
6. Принципи поліфонічного багатоголосся та його види.
7. Фуга як найвища поліфонічна форма.
8. Період як структурна одиниця гомофонних форм та як самостійна форма.
9. Репризні форми: проста двочастинна, проста та складна тричастинна, рондо.
10. Сонатна форма як найвища діалектична форма тональної музики.

Список творів для музично-теоретичного аналізу

1. Чайковський П. П'єса із циклу «Пори року» (на вибір абітурієнта).
2. Глінка М. Романс «Не искушай».
3. Бородін О. «Спящая княжна».
4. Бетховен Л. Соната № 6 (I частина) або № 8 (I частина).
5. Гріг Е. Танок Анітри.
6. Косенко В. «Не хочуть купити ведмедика» з циклу «24 дитячі п'єси».
7. Глінка М. Персидський хор з опери «Руслан і Людмила».
8. Чайковський П. «Ранкові роздуми» з циклу «Дитячий альбом».
9. Шуман Р. № 1 із фортепіанного циклу «Метелики».
10. Скрябін О. Прелюдія № 10 op. 11.

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІН МУЗИЧНО-ІСТОРИЧНОГО ЦИКЛУ

1. Художньо-естетичні принципи музичного романтизму.
2. Лірична мініатюра у творчості Ф.Шопена: новаторство у трактуванні жанрів.
3. Типи симфонізму в російській музиці XIX століття.
4. Творчість К.Дебюссі як взірць імпресіоністичного стилю (особливості образності та музичної мови).
5. Образно-стилістичні особливості хорової спадщини М.Леонтовича.
6. Значення творчості Б.Лятошинського в українській музиці XX століття.
7. Особливості музичної драматургії опери П.І.Чайковського «Пікова дама».
8. Особливості героїко-драматичного симфонізму Л.Бетховена на прикладі Симфонії №9.
9. Творчі досягнення Д.Верді в галузі реалістичного музичного театру – на прикладі опер «Ріголетто» і «Травіата» (на вибір).
10. Музична естетика творчого об'єднання «Могуча кучка».
11. Творчість українських композиторів XIX, XX, початку XXI століть.

ПЛАН УСНОГО АНАЛІЗУ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ

1. *Короткий літературно-художній аналіз твору*
 - короткі відомості про творчість автора. Загальна характеристика його творчого стилю;
 - історія написання хорового твору. Співвідношення між літературним першоджерелом і використаним композиторським текстом;
 - визначення проблематики (сюжет, тема, ідея) та літературно-стилістичний аналіз поетичного тексту.
2. *Музично-теоретичний аналіз твору*
 - форма твору;
 - фактура;
 - ладо-тональний план, гармонія;
 - метро ритм;
 - мелодика супроводу;
 - характер супроводу.
3. *Вокально-хоровий аналіз*
 - тип і вид хору;
 - діапазони хорових партій;
 - теситурні умови;
 - ансамбль хору;
 - стрій хору;
 - інтонаційні труднощі;
 - ритмічні труднощі.
4. *Виконавський аналіз. Диригентські труднощі*
 - трактування темпу та агогіки в зв'язку з образно-емоційною палітрою хорового твору;
 - фразування. Виділення місцевих та загальних кульмінацій;
 - динамічний план твору;
 - звуковедення та його співвідношення з дикційними й динамічними особливостями;
 - характер хорового співацького дихання;
 - план виконавсько-диригентської роботи.

ПИТАННЯ З МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

- розкрити виховну функцію музичного мистецтва;
- визначити ознаки двох підходів до музики як до виду мистецтва і як до засобу виховання;
- охарактеризувати зміст понять “навчання”, “виховання”, “розвиток”;
- розкрити етапи становлення музично-естетичного виховання у різні періоди розвитку суспільства;
- проаналізувати педагогічні принципи Б.Асаф'єва і Б.Яворського;
- проаналізувати педагогічну систему Д.Кабалевського;
- назвати основні тенденції розвитку музичної освіти на сучасному етапі.
- визначити провідні види музичної діяльності;

- розкрити структуру цілісного музично-педагогічного процесу;
- назвати структурні елементи музикальності;
- охарактеризувати урок музичного мистецтва як складову навчального процесу загальноосвітньої школи;
- розкрити зміст плану-конспекту уроку музичного мистецтва;
- назвати типи уроків музичного мистецтва;
- класифікувати методи музичного виховання;
- дати визначення варіативності методів виховання;
- розкрити сутність гри та її виховне значення;
- визначити роль музичного сприймання у вихованні школярів;
- розкрити значення хорового співу, пластичного інтонування, елементарного музикування у розвитку музичних здібностей дітей;
- охарактеризувати інтеграцію різних видів музичної творчості у навчальній та позанавчальній діяльності школярів;
- скласти сценарій цілісного уроку музичного мистецтва, в якому представлено інтеграцію мистецтв;
- обґрунтувати вплив фольклору на музичний розвиток дитини;
- проаналізувати структуру і зміст вітчизняних навчальних посібників з теорії і методики музичного виховання;
- назвати не менше трьох ознак авторської методики О.Я.Ростовського, втіленої у програмі “Музика” для початкової школи;
- дати власне визначення методики викладання музичного мистецтва;
- охарактеризувати складові музично-педагогічної майстерності вчителя музичного мистецтва;
- назвати професійно значущі особистісні якості вчителя музичного мистецтва;
- охарактеризувати основні тенденції розвитку систем музичного виховання зарубіжних країн;
- проаналізувати основні положення систем Б. Тріčkова, З.Кодая, К.Орфа і Р.Штейнера (вальдорфська педагогіка);
- навести приклади використання імпровізації на уроках музичного мистецтва за системою одного із зарубіжних музикантів-педагогів (за вибором).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ІЗ ГРИ НА МУЗИЧНОМУ ІНСТРУМЕНТІ

1. Гинзбург Л. С. О работе над музыкальным произведением / Лев Соломонович Гинзбург. – [4-е изд., доп.]. – М. : Музыка, 1981. – 143 с.
2. Горенко Л. Работа баяниста над музыкальным твором / Л. Горенко. – К. : Музична Україна, 1982. – 49 с.
3. Готсдинер А. Л. Подготовка учащихся к концертным выступлениям: к вопросу об эстрадном волнении / А. Л. Готсдинер // Методические записки по вопросам музыкального образования : сб. статей. – М. : Музыка, 1991. – Вып. 3. – С. 182 – 192.
4. Григорьев В. Ю. Музыкально-исполнительское искусство: проблемы стиля и интерпретации : сб. науч. тр. / В.Ю. Григорьев. – М. : МГК, 1989. – 158 с.

5. Гуральник Н. П. Розвиток скрипкової школи Східної Європи ХХ століття: історія, теорія, методика : навч.-метод. посібник / Н. П. Гуральник. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – 144 с.
6. Гуральник Н. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки / Н. Гуральник. – К. : Вища школа, 2007. – 312 с.
7. Давидов М. А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста : навч. посіб. [для вузів] / М. А. Давидов. – К. : Муз. Україна, 1997. – 240 с.
8. Мильштейн Я. И. Воспитание пианистического мастерства / Яков Исаакович Мильштейн // Вопросы теории и истории исполнительства. – М. : Сов. композитор, 1983. – 262 с.
9. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры: Записки педагога / Генрих Густавович Нейгауз. – [5-е изд.] – М. : Музыка, 1987. – 238 с.
10. Пляченко Т. М. Основи скрипкової педагогіки : навчальні матеріали [для студентів музично-педагогічного факультету] / Т. М. Пляченко. – Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. – 44 с.
11. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці / Вадим Стеценко. – Ч.І. – К., 1974; Ч.ІІ. – К., 1982.
12. Цыпин Г. М. Методика обучения игре на фортепиано : [учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2119 «Музыка и пение»] / Геннадий Моисеевич Цыпин. – М. : Просвещение, 1984. – 176 с.
13. Шрамко О. І. Основний музичний інструмент: алгоритми методики: навчально-методичний посібник [для студентів музичних факультетів вищих педагогічних закладів] / Оксана Іллівна Шрамко. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2008. – 219 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ІЗ СОЛЬНОГО СПІВУ

1. Абт Ф. Школа пения: избранные упражнения для низких голосов в сопровождении фортепиано / Ф. Абт. – М. : Музыка, 1985. – 31 с.
2. Вопросы вокальной педагогики. – М., 1984. – Вып. 7. – 160 с.
3. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики / Л. Б. Дмитриев. – М., 1968. – 347 с.
4. Егорычева М. И. Упражнения для развития вокальной техники / М. И. Егорычева. – К. : Музична Україна, 1980. – 117 с.
5. Емельянов В. В. Фонопедические упражнения : методическая разработка / В. В. Емельянов. – Кіровоград, 1988. – 29 с.
6. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва / М. Микиша. – Київ, 1985. – 80 с.
7. Менабени А. Г. Методика обучения сольному пению / А. Г. Менабени. – М., 1987. – 95 с.
8. Морозов В. П. Биофизические основы вокальной речи / В. П. Морозов. – Л., 1977. – 232 с.
9. Овчаренко Н. Основы вокальной методики : науково-методичний посібник / Н. Овчаренко. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2006. – 116 с.
10. Пляченко Т. М. Методика викладання вокалу: навчально-методичний посібник для студентів мистецького факультету (Спеціальність «Музична педагогіка і виховання») / Т. М. Пляченко. – Кіровоград : КДПУ, 2005. – 80 с.

11. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу / Ю.Є. Юцевич. – Київ, 1998. – 160 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ДИРИГУВАННЯ

1. Агафонников Н. Симфоническая партитура / Н.Агафонников. – Л., 1981. – 196 с.
2. Безбородова Л. А. Дирижирование : учеб. пособие [для студентов пед. ин-тов по спец. № 2119 „Музыка”] / Л. А. Безбородова. – М. : Просвещение, 1985. – 176 с.
3. Вагнер Р. О дирижировании / Р. Вагнер // Дирижерское исполнительство. – М. : Музыка, 1975. – С. 83 – 139.
4. Гинзбург Л. Дирижерское исполнительство. Практика. История. Эстетика / Л. Гинзбург. – М. : Музыка, 1975. – 629 с.
5. Ержемский Г. Л. Психология дирижирования: некоторые вопросы исполнительства и творческого взаимодействия дирижера с музыкальным коллективом / Г. Л. Ержемский. – М. : Музыка, 1988. – 187 с.
6. Канерштейн М. М. Вопросы дирижирования : учеб. пособие [для музыкальных вузов] / М. М. Канерштейн. – М. : Музыка, 1972. – 253 с.
7. Колесса М. Ф. Основы техніки диригування / Микола Філаретович Колесса. – Київ : Музична Україна, 1973. – 197 с.
8. Методика преподавания дирижирования / сост. Ж. М. Дебеля // Программы педагогических институтов [для специальности № 2119 «Музыка»]. – М. : Просвещение, 1987. – Сб. 15. – С. 93 – 105.
9. Мусин И. О воспитании дирижера : очерки / И. Мусин. – Л. : Музыка, 1987. – 247 с.
10. Основы диригування : робоча навч. прогр. [для студ. напряму 6.020204 „Музичне мистецтво” освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр”] / уклад. П. Й. Шиманський, Н. П. Кучерук ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Ін-т мистецтв. Кафедра музичних інструментів. – Луцьк : Вежа, 2007. – 17 с.
11. Основы теории диригування : програма курсу / уклад. Ю. І. Лошков ; Харк. держ. академія культури. Кафедра народних інструментів. – Х. : ХДАК, 2005. – 13 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

1. Алексеев Б. К. Элементарная теория музыки : учебник / Б. К. Алексеев, А. Н. Мясоедов. – М. : Музыка, 1986. – 240 с.
2. Андреева Е. Ф. Основы музыкальной грамоты / Елена Федоровна Андреева. – К. : Муз. Україна, 1984. – 134 с.
3. Асафьев Б. В. Музыкальная форма как процесс / Б. В. Асафьев ; ред., вст. ст. и коммент. Е. М. Орловой. – [2-е изд.]. – Л. : Музыка, 1971. – Кн. 1–2. – 379 с.
4. Бережанский П. Н. Абсолютный музыкальный слух (сущность, природа, генезис, способ формирования и развития) / П.Н.Бережанский – М., 2000.
5. Виноградов Г. С. Елементарна теорія музики і сольфеджіо : навч. посіб. : [у 2-х ч.] / Г. С. Виноградов. – К. : Муз. Україна, 1972. – Ч. II.
6. Гармония с основами теории музыки // Программы педагогических институтов / сост. Н. А. Долматов. – М. : Просвещение, 1988. – Сб. № 18. – С. 3 – 26.
7. Гейнрихс И. П. Музыкальный слух и его развитие / И.П.Гейнрихс. – М. : Музыка, 1978.

8. Давыдова Е. В. Методика преподавания сольфеджио : учеб. пособ. / Е.В.Давыдова. – [2-е изд.]. – М. : Музыка, 1986. – 160 с.
9. Драгомиров П. Учебник сольфеджио / П.Драгомиров. – [переизд.]. – М. : Музыка, 1991.
10. Дубовский И. Учебник гармонии / И. Дубовский, С. Евсеев, И. Способин, В. Соколов. – М. : Музыка, 1973. – 456 с.
11. Ладухин Н. 1000 примеров музыкального диктанта на 1, 2 и 3 голоса : пособие к систематическому развитию слуха / Н.Ладухин. – М. : Музыка, 1981.
12. Ладухин Н. М. Одноголосное сольфеджио : учеб. пособ. / Николай Михайлович Ладухин. – М. : Музыка, 1988. – 32 с.
13. Мазель Л. А. Вопросы анализа музыки / Лев Абрамович Мазель. – [2-е изд., доп.] – М. : Сов. композитор, 1991. – 375 с.
14. Максимов С. Е. Музыкальная грамота : учеб. пособ. / С.Е.Максимов. – М. : Музыка, 1978.
15. Павленко Т. П. Сольфеджіо на основі українських народних пісень [для учнів 1–7-х класів дит. муз. шкіл та шкіл мистецтв] / Т. П. Павленко. – К. : Музична Україна, 2008.
16. Павлюченко С. Елементарна теорія музики : навч. посіб. [для муз. шкіл та училищ] / Сергій Павлюченко. – К. : Муз. Україна, 1997. – 160 с.
17. Слуховой гармонический анализ в курсе сольфеджио : хрестоматия для IV-VII классов детских музыкальных школ / сост. В. Лукомская. – Л. : Музыка, 1983.
18. Сольфеджио : учеб. пособ. / сост. Б. Калмыков, Г. Фридкин. – М. : Музыка, 1988. – Ч. I – II..
19. Сольфеджіо : програма для дитячих музичних шкіл / уклад. Н. Г. Коленцева, І. А. Богачек. – К. : РМК, 1992.
20. Смаглій Г. А. Основы теории музыки / Г. А. Смаглій, Л. В. Маловик. – Х. : Факт, 1998. – 384 с.
21. Теплов Б. М. Психология музыкальных способностей / Б.М.Теплов. Избр. труды : [в 2 т.]. – М. : Педагогика, 1985. Т.1. – 1985.
22. Фридкин Г. А. Практическое руководство по музыкальной грамоте / Г.А.Фридкин. – М. : Музыка, 2000.
23. Цыпин Г. М. Психология музыкальной деятельности: проблемы, суждения, мнения / Г.М.Цыпин. – М. : Интерпракс, 1994. – 373 с.
24. Юрчак В. В. Актуальні питання музично-теоретичної підготовки майбутнього вчителя музики: метод. реком. [для викл. мистецьких фак. пед. ун-тів] / В.В.Юрчак. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. – 44 с.
25. Юцевич Ю. Є. Музыка : словник-довідник / Ю. Є. Юцевич. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. – 352 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ІСТОРІЇ МУЗИКИ

1. Владимиров В. Музыкальная литература для IV класса детской музыкальной школы / В. Владимиров, А. Лагутин. – [5-е изд.]. – М. : Музыка, 1978. – 160 с.
2. Келдыш Ю. Очерки и исследования по истории русской музыки / Ю. Келдыш. – М. : Сов. композитор, 1978. – 510 с.
3. Левик Б. В. Музыкальная литература зарубежных стран / Б.В. Левик. – [8-е изд.]. – М. : Музыка, 1982. – Вып. 4. – 496 с.

4. Левик Б. История зарубежной музыки: вторая половина XVIII века / Б. Левик. – [3-е изд.]. – М. : Музыка, 1974. – Вып. 2. – 280 с.
5. Лісецький С.Й. Історія української музики (від найдавніших часів до першої чверті XIX ст.): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ С.Й. Лісецький ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – К., 2015. – 148 с.
6. Лісецький С.Й. Українська музична література для V класу ДМШ : навч. посібник / С. Й. Лісецький. – К. : Музична Україна, 1982. – 71 с.
7. Попова Т.В. Зарубежная музыка XIX века : кн. для учащихся / Т.В. Попова. Г.С. Скудина – М. : Просвещение, 1981. – 208 с.
8. Прохорова И. Советская музыкальная литература для VII класса детской музыкальной школы / И. Прохорова, Г. Скудина ; под ред. Т.В. Поповой. – [4-е изд.]. – М. : Музыка, 1978. – 128 с.
9. Прохорова И. Музыкальная литература зарубежных стран для V класса детской музыкальной школы / И. Прохорова. – [10-е изд.]. – М. : Музыка, 1986. – 128 с.
10. Русская музыкальная литература : учеб. пособие / сост. и общ. ред. Э. Л. Фрид. . – [8-е изд.]. – Л. : Музыка, 1983. – Вып. 1. – 288 с.
11. Смирнова Э. Русская музыкальная литература для VI – VII классов детской музыкальной школы / Э. Смирнова ; под ред. Т.В. Поповой. – [5-е изд.]. – М. : Музыка, 1977. – 128 с.
12. Творческие портреты композиторов : популярный справочник / ред. О. Гусева. М. : Музыка, 1990. – 444 с.
13. Шресер-Ткаченко О. Я. Історія української музики / О. Я. Шресер-Ткаченко. – К. : Музична Україна. – 1980. – Ч.1. – 200 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

1. Абдуллин Э. Б. Методология педагогики музыкального образования : учебник [для студентов высш. пед. учеб. заведений] / Э. Б. Абдуллин. – 3-е изд., испр. и доп. – М. : Изд-во „Гном”, 2010. – 416 с.
2. Абдуллин Э. Б. Теория и практика музыкального обучения в общеобразовательной школе : пособие для учителя / Э. Б. Абдуллин. – М. : Просвещение, 1983. – 112 с.
3. Амлінська Р. Використання дитячих інструментів-іграшок на уроках музики в 4 – 5 класах / Р. Амлінська // Музика в школі : зб. статей. – К. : Музична Україна, 1983. – Вип. 9. – С. 17 – 22.
4. Амонашвили Ш. А. Личностно-гуманная основа педагогического процесса / Ш. А. Амонашвили. – Минск, 1990. – 560 с.
5. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки : книга для учителя / Л. Г. Арчажникова. – М. : Просвещение, 1984. – 111 с.
6. Брилін Б. А. Педагогічні основи музично-творчого розвитку учнів старших класів у сучасних формах дозвілля : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.01 „Загальна педагогіка та історія педагогіки” / Борис Андрійович Брилін ; Ін-т педагогіки АПН України. – К., 1998. – 40 с.
7. Брылин Б. А. Вокально-инструментальные ансамбли школьников : кн. для учителя / Б. А. Брылин. – М. : Просвещение, 1990. – 109 с.

8. Ветлугина Н. А. Детский оркестр / Н. А. Ветлугина. – М. : Просвещение, 1976. – 170 с.
9. Горбенко С. С. Історія гуманізації музичної освіти дітей шкільного віку : навч. посібник [для студентів ВНЗ] / С. С. Горбенко ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Кам'янець-Подільський : Вид. Зволейко Д. Г., 2007. – 347 с.
10. Кабалевский Д. Воспитание ума и сердца : кн. для учителя / Дмитрий Кабалевский. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М. : Просвещение, 1984. – 206 с.
11. Ковалів В. Я. Методика музичного виховання на релятивній основі : метод. посіб. / Василь Якович Ковалів. – К. : Музична Україна, 1973. – 151 с.
12. Лобова О. В. Музика : програма для початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів: 1 – 4 класи / О. В. Лобова. – К. : Школяр, 2004. – 64 с.
13. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посібник / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. – [2-ге вид., випр. і доп.]. – Х. : Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, 2002. – 400 с.
14. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика : [монографія] / Людмила Михайлівна Масол. – К. : Промінь, 2006. – 432 с.
15. Медушевский В. Дух музыки и дух музыкального воспитания : выступление на междунар. конф. „Кабалевский – композитор, ученый, педагог” (Москва, 22-25 декабря 1994 г.) / В. Медушевский // Искусство в школе. – 1995. – № 2. – С. 64 – 65.
16. [Медушевский В. В.](#) Духовно-нравственное воспитание средствами музыкального искусства : средняя школа / В. В. Медушевский // Преподаватель. – 2001. – № 6. – С. 12 – 20.
17. [Миропольська Н.](#) Художня культура особистості / Н. Миропольська // Мистецтво та освіта. – 2000. – № 3. – С. 40 – 43.
18. Мистецька освіта в Україні: теорія і методика : [колект. монографія] / Н. Є. Миропольська, О. В. Михайличенко, Г. М. Падалка, О. Я. Ростовський та ін. [заг. ред. О. В. Михайличенка]. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. – 255 с.
19. Михайличенко О. В. Музично-естетичне виховання дітей та молоді в Україні (ретроспективно-теоретичний аспект) : [монографія] / Олег Володимирович Михайличенко. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – Суми : ВАТ „Сумська обласна друкарня”, вид-во „Козацький вал”, 2007. – 356 с.
20. Музыкальное образование в школе : учеб. пособие [для студ. муз. фак. и отд. высш. и сред. учеб. заведений] / Л. В. Школяр, В. А. Школяр, Е. Д. Критская и др. ; под ред. Л. В. Школяр. – М. : Академия, 2001. – 232 с.
21. Олексюк О. М. Духовний потенціал музично-творчого колективу в системі підготовки студентів вузів культури до неперервної освіти / О. М. Олексюк // Художня освіта і проблеми виховання молоді : зб. наук. статей. – К. : ІЗМН, 1997. – С. 73 – 78.
22. Олексюк О. М. Музично-педагогічний процес у вищій школі / О. М. Олексюк, М. М. Ткач. – К. : Знання України, 2009. – 123 с.
23. Олексюк О. М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва : навч. посібник / О. М. Олексюк, М. М. Ткач. – К. : Знання України, 2004. – 264 с.

24. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва: теорія і методика викладання мистецьких дисциплін : [монографія] / Галина Микитівна Падалка. – Київ : Освіта України, 2008. – 274 с.
25. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах : навч. посібник / Е. П. Печерська. – Київ : Либідь, 2001. – 272 с.
26. Пляченко Т. М. Підготовка майбутнього вчителя музики до роботи з учнівськими оркестрами та інструментальними ансамблями : [монографія] / Т. М. Пляченко. – Кіровоград : „Імекс-ЛТД”, 2010. – 428 с.
27. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів : музичне мистецтво (5 – 8 класи) / уклад. Б.М. Фільц, Л.М. Масол та ін. // Мистецтво та освіта. – 2005. – № 1. – С. 2 – 7.
28. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів : художня культура (9 – 11 класи) / уклад. Л.М. Масол, Н.Є. Миропольська // Мистецтво та освіта. – 2006. – № 1. – С.2–9.
29. Психология музыкальной деятельности (теория и практика) : учеб. пособие / Д. К. Кирнарская, Н. И. Киященко, К. В. Тарасова и др. ; под ред. Г. М. Цыпина. – М., 2003. – 368 с.
30. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі : навч.-метод. посібник / Олександр Якович Ростовський. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.
31. Ростовський О. Я. Методика викладання музики у початковій школі : навч.-метод. посібник / Олександр Якович Ростовський. – [2-е вид., доп.]. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. – 216 с.
32. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька : навч. посібник / О. П. Рудницька. – К., 2002. – 270 с.

Мультимедійні енциклопедії

1. Большая детская электронная энциклопедия. – М: Искусство. Mediagroup, 2003.
2. Большая художественная энциклопедия. – М.: Master Media, 2003.
3. История искусств. – М.: New media generation, 1997.
4. Классическая музыка. – М.: Valpro interactive, 2000.
5. Шедевры музыки. – М.: Кирилл и Мефодий, 1998.